

Czwartek, 19 maja 2022 r.

P9_TA(2022)0215

Postępowania sądowe przeciwko opozycji i zatrzymanie przywódców związkowych na Białorusi**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie ścigania opozycji i aresztowania przywódców związków zawodowych na Białorusi (2022/2664(RSP))**

(2022/C 479/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,
 - uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się 21–22 października 2021 r.,
 - uwzględniając niedawne oświadczenia wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Białorusi, a zwłaszcza oświadczenia z 10 listopada 2021 r. w sprawie sytuacji na granicy Unii Europejskiej i z 28 lutego 2022 r. w sprawie referendum konstytucyjnego,
 - uwzględniając sprawozdanie Rady Praw Człowieka ONZ z 4 marca 2022 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi w okresie poprzedzającym wybory prezydenckie w 2020 r. i w następstwie tych wyborów,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka i wszystkie konwencje o prawach człowieka, których Białoruś jest stroną,
 - uwzględniając preambułę Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącą konieczności uznania zasady wolności zrzeszania się, Konwencję MOP dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych oraz Konwencję MOP dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych,
 - uwzględniając art. 36 i 41 konstytucji Republiki Białorusi dotyczące wolności zrzeszania się i prawa do zakładania związków zawodowych,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 29 kwietnia 2022 r. w sprawie nowych środków represji zwiększających zakres stosowania kary śmierci na Białorusi,
 - uwzględniając raport specjalnej sprawozdawczyni ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi Anaïs Marin dla Rady Praw Człowieka ONZ z 4 maja 2021 r.,
 - uwzględniając oświadczenie G7 z 14 maja 2022 r. w sprawie rosyjskiej wojny w Ukrainie,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że reżim Łukaszenki na Białorusi bezpośrednio umożliwia rosyjską agresję wojskową w Ukrainie między innymi przez umożliwienie Rosji ataku na Ukrainę, a także wystrzelenie rakiet balistycznych z terytorium Białorusi, zgodę na stacjonowanie i transport rosyjskiego personelu wojskowego, przechowywanie i transport sprzętu wojskowego i broni, w tym broni ciężkiej, umożliwienie rosyjskim samolotom wojskowym przelotów z białoruskiej przestrzeni powietrznej nad Ukrainę oraz zapewnienie punktów tankowania paliw;
- B. mając na uwadze, że 27 lutego 2022 r. na Białorusi zorganizowano w atmosferze represji tzw. referendum, by zatwierdzić nową konstytucję, w której podważono neutralność kraju, przywrócono status nuklearny kraju i przyznano prezydentowi dożywotni immunitet chroniący go przed odpowiedzialnością karną po ustąpieniu z urzędu;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- C. mając na uwadze, że 2 grudnia 2021 r. UE przyjęła wymierzone w Białoruś piąty pakiet sankcji za ciągłe naruszenia praw człowieka i instrumentalne traktowanie migrantów;
- D. mając na uwadze, że w 2022 r. Unia Europejska przyjęła zbiór środków w odpowiedzi na zaangażowanie się Białorusi w niczym niesprowokowaną, nieuzasadnioną i nielegalną wojnę napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie, w tym sankcje indywidualne i gospodarcze
- E. mając na uwadze, że sąsiadujące państwa członkowskie UE – Polska, Łotwa i Litwa – są celem pewnej formy wojny hybrydowej ze względu na popierane przez państwo białoruskie nielegalne przekraczanie granic zewnętrznych UE, co ma na celu dalsze zastraszanie i destabilizowanie UE;
- F. mając na uwadze, że 4 maja 2022 r. Rada Republiki zatwierdziła zmianę art. 289 kodeksu karnego wprowadzającą karę śmierci za usiłowanie popełnienia aktu terrorystycznego, co stoi w sprzeczności z ogólnościową tendencją do odchodzenia od kary śmierci, natomiast ponad 30 więźniów politycznych zostało oskarżonych lub skazanych na długie kary pozbawienia wolności na podstawie tego samego przepisu kodeksu karnego, a inni przedstawiciele opozycji demokratycznej czy działacze polityczni są poszukiwani pod zarzutem terroryzmu; mając na uwadze, że Białoruś to jedyne państwo w Europie, w którym nadal wykonuje się karę śmierci;
- G. mając na uwadze, że władze białoruskie zlikwidowały co najmniej 275 organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji praw człowieka oraz zablokowały kilka niezależnych mediów, które nadały reportaże z wojny, uzasadniając, że media te rozpowszechniały „materiały ekstremistyczne” i „fałszywe informacje”; mając na uwadze, że 5 kwietnia 2022 r. białoruski prokurator generalny zapowiedział, iż zablokowano stronę internetową organizacji Human Rights Watch; mając na uwadze, że Alaksandr Łukaszenka zintensyfikował kampanię przeciwko działaczom na rzecz praw człowieka i dziennikarzom i uwięził Andrzeja Poczobuta, znanego dziennikarza i działacza mniejszości polskiej, który padł ofiarą kampanii propagandowej opartej na fałszywych narracjach historycznych; mając na uwadze, że przeciwko ponad 60 przedstawicielom mediów toczą się postępowania karne; mając na uwadze, że 26 z nich przebywa w więzieniu;
- H. mając na uwadze, że 6 lipca 2021 r. kandydata na prezydenta Wiktara Babarykę skazano na 14 lat pozbawienia wolności, a szefową jego kampanii prezydenckiej i laureatkę z 2020 r. przyznawanej przez Parlament Europejski Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli Maryję Kalesnikawą i jej prawnika Maksima Znaka skazano odpowiednio na 11 i 10 lat pozbawienia więzienia;
- I. mając na uwadze, że 14 grudnia 2021 r. czołowi białoruscy opozycjoniści Siarhiej Cichanouski i Miłałaj Statkiewicz (laureaci z 2020 r. przyznawanej przez Parlament Europejski Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli) oraz Ihar Łosik, Arciom Sakau, Uładzimir Cichanowicz i Dzmityrij Papou zostali skazani na długie kary więzienia pod sfginowanym zarzutem próby przejęcia władzy, podżegania do nienawiści i niepokojów społecznych oraz ekstremizmu; mając na uwadze, że Siarhiej Cichanouski, którego aresztowano w maju 2020 r. po tym, jak ogłosił, iż zamierza ubiegać się o urząd prezydenta jako kontrkandydat wieloletniego białoruskiego dyktatora Alaksandra Łukaszenki i od tego czasu pozostaje w areszcie, skazano na 18 lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że doświadczony polityk Miłałaj Statkiewicz, który prowadził niezarejestrowaną partię polityczną Narodnaja Hramada i startował w wyborach prezydenckich w 2010 r., skazano na 14 lat pozbawienia wolności, a Ihar Łosik, Arciom Sakau, Uładzimir Cichanowicz i Dzmityrij Papou zostali skazani odpowiednio na 15, 16, 15 i 16 lat pozbawienia wolności pod podobnymi sfginowanymi zarzutami;
- J. mając na uwadze, że związki zawodowe odgrywają zasadniczą rolę w zapewnianiu właściwego funkcjonowania demokracji, reprezentacji obywateli i pracowników oraz obrony ich praw;
- K. mając na uwadze, że 19 kwietnia 2022 r. aresztowano co najmniej 18 przywódców związkowych i przedstawicieli niezależnego ruchu związków zawodowych na Białorusi i zgodnie z art. 342 kodeksu karnego postawiono im zarzuty organizowania i przygotowywania działań rażąco naruszających porządek publiczny lub aktywnego udziału w takich działaniach, co doprowadziło do aresztowania i pozbawienia wolności od dwóch do pięciu lat lub kary więzienia do czterech lat; mając na uwadze, że wśród aresztowanych znajdują się przewodniczący białoruskiego Kongresu Demokratycznych Związków Zawodowych (BKDP) Alaksandr Jaraszuk, który jest również wiceprzewodniczącym Międzynarodowej Konfederacji Związków Zawodowych i członkiem Rady Administracyjnej MOP, wiceprzewodniczący BKDP Siarhiej Antusiewicz, sekretarz międzynarodowy BKDP Aleh Padalinski, prawniczka BKDP Alena Jaśkowa, oraz przewodniczący Wolnego Związku Zawodowego Białorusi Miłałaj Szarach;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- L. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich dwóch miesięcy nasiliły się ataki na działaczy związków zawodowych i przywódców związków zawodowych, głównie w związku z tym, że wielu z nich opowiedziało się przeciwko poparciu Białorusi dla rosyjskiej wojny napastniczej wobec Ukrainy, a także z uwagi na ich długotrwałe poparcie dla demokracji i opozycję wobec reżimu Łukaszenki; mając na uwadze, że najnowszy atak na niezależny ruch związków zawodowych miał miejsce 19 kwietnia 2022 r.; mając na uwadze, że przeprowadzono rewizje w biurze BKDP oraz w biurach jego oddziałów: Wolnego Związku Zawodowego Białorusi, białoruskiego Wolnego Związku Zawodowego Metalowców oraz białoruskiego Związku Pracowników Przemysłu Radiowego i Elektronicznego (REP) w Mińsku i w okolicznych regionach, a także w domach przywódców i działaczy związkowych;
- M. mając na uwadze, że 17 maja 2022 r. Maksim Pazniakou został aresztowany przez białoruskie władze państwowe; mając na uwadze, że 13 maja 2022 r., Rada Reprezentantów BKDP wybrała Maksima Pazniakoua (przewodniczącego Białoruskiego Niezależnego Związku Zawodowego Górników i Pracowników Sektora Chemicznego) na wiceprzewodniczącego BKDP i zgodnie ze statutem jest on teraz urzędującym przewodniczącym BKDP; mając na uwadze, że 13 maja 2022 r. Rada BKDP ponownie publicznie potępiła aresztowania swoich towarzyszy i ogłosiła, że będzie kontynuować prace BKDP pomimo tych aresztowań, w oświadczeniu podpisanym przez Maksima Pazniakoua i opublikowanym 16 maja 2022 r.;
- N. mając na uwadze, że prześladowanie niezależnych związków zawodowych i ich przywódców ma teraz charakter systemowy i stanowi przykłady toczącej się kampanii przeciwko związkom zawodowym na Białorusi, co Parlament podkreślił również w rezolucji z 7 października 2021 r.;
- O. mając na uwadze, że kilku związkowców pozostaje w areszcie, w tym przewodniczący i wiceprzewodniczący wiodącej niezależnej konfederacji związków zawodowych BKDP, że mają oni jedynie ograniczoną ochronę prawną i są pozbawieni kontaktu z członkami swoich rodzin i kolegami ze związków zawodowych; mając na uwadze, że osoby zatrzymane nie mogą spotkać się z rodziną ani z kolegami ze związków zawodowych, a ich bezpieczeństwo, zdrowie i dobrostan psychiczny budzą wiele obaw;
- P. mając na uwadze, że niezależny ruch związków zawodowych na Białorusi od wielu lat jest usilnie atakowany; mając na uwadze, że siedziby związków są obserwowane, dochodzi do nękania, niezgodnych z prawem zwolnień i aresztowań działaczy na rzecz praw pracowniczych, a członkowie związków zawodowych są zastraszani w celu zrezygnowania z członkostwa; mając na uwadze, że przeszukano domy przywódców i członków, a niektóre związki zawodowe zostały niedawno określone przez KGB (białoruski Komitet Bezpieczeństwa Państwowego) jako „grupy ekstremistyczne”, w tym REP w dniu 7 kwietnia 2022 r.;
- Q. mając na uwadze, że władze białoruskie cofnęły status prawny organizacji Białoruskiego Niezależnego Związku Zawodowego (członka BKDP) w rafineriach ropy naftowej w Grodnie (Grodno Azot), Nowopołocku (Naftan) i Mozyrzcu, co jeszcze bardziej ogranicza reprezentację pracowników i ochronę ich praw; mając na uwadze, że przewodnicząca Niezależnego Związku Zawodowego przy rafinerii ropy naftowej OJSC „Naftan” Wolha Brycikawa została skazana po raz piąty z rzędu;
- R. mając na uwadze, że niezależny ruch związków zawodowych na Białorusi od dłuższego czasu odgrywa wiodącą rolę w walce o demokrację i dialog w tym kraju; mając na uwadze, że zatrzymanie przywódców związków zawodowych wpłynie na korzystanie z praw związkowych na Białorusi i wywrze efekt mrozący na pracowników;
- S. mając na uwadze, że reżim w Mińsku nieustannie ściga obywateli ze względów politycznych, w tym w związku z protestami antywojennymi, oraz mając na uwadze, że wciąż zatrzymywani są pokojowi demonstranci oraz dochodzi do arbitralnych zatrzymań za eksponowanie biało-czerwonobiałych symboli, także w prywatnych domach i na prywatnych terenach; mając na uwadze, że według danych Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” od maja 2022 r. około 1 200 osób na Białorusi uznaje się za więźniów politycznych; mając na uwadze, że od sierpnia 2020 r. zatrzymano ponad 40 000 osób i ogólnie obywatelom Białorusi postawiono ponad 5 500 zarzutów karnych, natomiast żadnej z osób odpowiedzialnych i współodpowiedzialnych za systematyczne naruszanie praw człowieka nie postawiono ani jednego zarzutu;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- T. mając na uwadze, że postępowania karne stanowią poważną formą represji i wciąż masowo i powszechnie stosuje się je na Białorusi; mając na uwadze, że wymiar sprawiedliwości stał się faktycznym narzędziem ograniczania praw i wolności na Białorusi, a sędziowie są aktywnie zaangażowani w represje; mając na uwadze, że sfingowanych dowodów nie poddaje się obiektywnej krytycznej ocenie, ślepo stosuje się niedemokratyczne przepisy, a oskarżeni są selektywnie skazywani na najsurowsze możliwe kary; mając na uwadze, że powszechna bezkarność za łamanie praw człowieka pogarsza rozpaczliwą sytuację Białorusinów;
- U. mając na uwadze, że w wyniku badania przeprowadzonego przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka stwierdzono, iż niektóre osoby były celowym przedmiotem ataków i konsekwentnie poddawano je schematowi niepotrzebnego lub nieproporcjonalnego użycia siły, aresztowań i pozbawiania wolności, w tym przetrzymywania w odosobnieniu, tortur lub złego traktowania, gwałtów oraz przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, a także systematycznie odmawiano im rzetelnego procesu sądowego i praw do rzetelnego procesu sądowego; mając na uwadze, że tysiące Białorusinów zmuszono na różne sposoby do opuszczenia ojczyzny w poszukiwaniu bezpieczeństwa;
- V. mając na uwadze, że 6 maja 2022 r. białoruski sąd skazał Sofię Sapiełę, studentkę Europejskiego Uniwersytetu Humanistycznego i obywatelkę rosyjską, zatrzymaną w zeszłym roku po przymusowym lądowaniu na Białorusi samolotu linii komercyjnych, którym podróżowała między dwiema stolicami UE, na sześć lat więzienia za podżeganie do nienawiści społecznej;
- W. mając na uwadze, że Białoruś zaczęła komercyjnie eksploatować białoruską elektrownię jądrową w Ostrowcu, nie wypełniając wszystkich zaleceń dotyczących bezpieczeństwa zapisanych w unijnym raporcie z testu warunków skrajnych z 2018 r.; mając na uwadze, że strona białoruska nie zachowuje przejrzystości i nie dostarcza wiarygodnych informacji o sytuacji w elektrowni, co potwierdza, że elektrownia ta jest niebezpieczna i stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa jądrowego z punktu widzenia ludności białoruskiej, krajów sąsiadujących i całej Europy;
1. potwierdza swoją solidarność z narodem białoruskim, który nadal opowiada się za suwerenną, wolną i demokratyczną Białorusią, ryzykując wolność, a coraz częściej i życie, oraz domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i wszystkich osób arbitralnie przetrzymywanych, aresztowanych lub skazanych z powodów politycznych, do wycofania wszystkich stawianych im zarzutów, do ich pełnej rehabilitacji i do wypłacenia im rekompensaty finansowej za szkody poniesione w związku z nielegalnym przetrzymywaniem; domaga się położenia kresu przemocy ze strony państwa;
 2. potępia systematyczne represje stosowane przez reżim Łukaszenki wobec ludności cywilnej, co od czasu sfałszowanych wyborów z 9 sierpnia 2020 r. zmusiło tysiące Białorusinów do ucieczki z kraju; przypomina, że trwająca kampania systematycznych represji i przymusowe przesiedlenia ludności cywilnej stanowią poważne pogwałcenie praw człowieka;
 3. wzywa do zorganizowania nowych, wolnych i uczciwych wyborów pod międzynarodową obserwacją Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE); przypomina, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie nie uznały wyników wyborów prezydenckich z 2020 r. z racji powszechnych fałszerstw i oszustw oraz że nie uznają Aleksandra Łukaszenki jako prezydenta Białorusi;
 4. przypomina Białorusi o jej zobowiązaniach wynikających z międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i podkreśla potrzebę zapewnienia podstawowych wolności i praw człowieka, praworządności i funkcjonującego niezależnego sądownictwa na Białorusi; wzywa władze białoruskie, aby w pełni współpracowały z odpowiednimi organami międzynarodowymi, takimi jak Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, OBWE i MOP, w tym przez zapewnienie im niezakłóconego dostępu i wdrażanie ich zaleceń, oraz aby wywiązywały się ze zobowiązań wynikających z prawa krajowego i międzynarodowego; kładzie nacisk na konieczność zaprzestania wszelkich represji, prześladowań, maltretowania, przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, wymuszonych zaginięć oraz tortur; wzywa do zaprzestania dyskryminacji kobiet i słabszych, w tym osób z niepełnosprawnościami i osób LGBTQI;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

5. ubolewa, że procesy polityczne odbywają się za zamkniętymi drzwiami i bez rzetelnych procedur sądowych, co stanowi naruszenie międzynarodowych zobowiązań Białorusi i spowodowało, że przywódcy opozycji, w szczególności Siarhiej Cichanouski, Mikałaj Statkiewicz, Wiktar Babaryka, Maryja Kalesnikawa, Maksim Znak, Ihar Łosik, Arciom Sakau, Uładzimir Cichanowicz i Dzmitryj Papou, otrzymali surowe i nieuzasadnione wyroki; zwraca uwagę na nieludzkie warunki panujące w białoruskich ośrodkach detencyjnych, w tym nękanie fizyczne i psychiczne, a także przeludnione i niehigieniczne cele więzienne;
6. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły wsparcie i ochronę obrońcom praw człowieka i społeczeństwu obywatelskiemu na Białorusi, którym grożą poważne represje, w tym w razie potrzeby poprzez wydawanie wiz nadzwyczajnych na opuszczenie Białorusi;
7. wzywa władze białoruskie do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich zatrzymanych liderów i przedstawicieli związków zawodowych oraz do wycofania wszystkich zarzutów przeciwko nim; domaga się położenia kresu zastraszaniu niezależnych przywódców i działaczy związkowych oraz zakłócaniu funkcjonowania niezależnych związków zawodowych na Białorusi; nalega, aby władze białoruskie usunęły wszelkie przeszkody, zarówno natury prawnej, jak i praktycznej, utrudniające organizację niezależnych związków zawodowych i członkostwo w nich; apeluje, aby władze białoruskie dostosowały ustawodawstwo krajowe do międzynarodowych zobowiązań Białorusi w zakresie prawa pracy i do odpowiednich konkluzji Komitetu Ekspertów MOP ds. Stosowania Konwencji i Komitetu MOP ds. Swobody Zrzeszania się, a także aby współpracowały z MOP w celu pełnego i niezwłocznego wdrożenia zaleceń komisji śledczej;
8. potępia niedawne aresztowania i zatrzymania liderów i przedstawicieli związków zawodowych przez władze białoruskie, uznając to za atak na prawa człowieka i prawa podstawowe zapisane w konwencjach międzynarodowych, w tym w konwencjach MOP dotyczących prawa pracowników do organizowania się i uczestnictwa w działaniach publicznych;
9. wzywa władze białoruskie do przekazania jasnych informacji na temat miejsca pobytu i sytuacji zdrowotnej osób zatrzymanych, które aresztowano z powodów politycznych, do ich natychmiastowego uwolnienia oraz do zapewnienia im dostępu do niezależnego wymiaru sprawiedliwości;
10. przypomina, że prawo do demonstracji i strajku jest prawem podstawowym, i wzywa Białoruś do zniesienia wszelkich prawnych i praktycznych restrykcji ograniczających te wolności, a także do natychmiastowego przywrócenia statusu prawnego niezależnych związków zawodowych, które niedawno pozbawiono takiego statusu w kilku przedsiębiorstwach, m.in. Grodno Azot oraz rafineriach ropy naftowej Naftan i Mozyr, a także do wycofania decyzji o uznaniu Białoruskiego Związku Pracowników Radiofonii i Przemysłu Elektronicznego za organizację ekstremistyczną;
11. zachęca związki zawodowe we wszystkich państwach członkowskich do dalszego zacieśniania kontaktów ze swoimi białoruskimi odpowiednikami, do wymiany informacji na temat sytuacji działaczy związków zawodowych na Białorusi oraz na temat represji ze strony reżimu, z jakimi mają oni do czynienia, a także do ułatwiania współpracy oraz udzielania im wsparcia materialnego i psychologicznego;
12. wzywa Komisję, aby zwiększyła wsparcie na rzecz budowania zdolności niezależnych białoruskich związków zawodowych, wolnych mediów, społeczeństwa obywatelskiego i działaczy prodemokratycznych zarówno na Białorusi, jak i na wygnaniu;
13. podkreśla, że działania władz białoruskich przeciwko niezależnym związkom zawodowym stanowią naruszenie ustawodawstwa krajowego i zobowiązań międzynarodowych Białorusi; wzywa MOP do zawieszenia członkostwa białoruskich prorządowych związków zawodowych, ponieważ nie reprezentują one niezależnego głosu pracowników ani nie chronią ich praw;
14. podkreśla ważną koordynacyjną rolę BKDP jako przedstawiciela członków niezależnych białoruskich związków zawodowych w instytucjach krajowych i międzynarodowych oraz wzywa władze białoruskie do zaprzestania represji i do współpracy z demokratycznymi i niezależnymi związkami zawodowymi w oparciu o dialog społeczny, co pozwoli nawiązać dialog między władzami, instytucjami państwowymi, pracodawcami i pracownikami oraz ogólnie społeczeństwem obywatelskim;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

15. wyraża głębokie zaniepokojenie ryzykiem związanym z rezygnacją Białorusi z neutralności, przyjmowaniem rosyjskich sił zbrojnych i prowadzeniem wspólnych ćwiczeń wojskowych; odnotowuje, że Rosja odgrywa coraz większą rolę na Białorusi i ma coraz większy wpływ finansowy na ten kraj, co rodzi poważne wątpliwości co do zdolności Białorusi do podejmowania suwerennych decyzji;

16. jest zbulwersowany wsparciem ze strony reżimu Łukaszenki dla niesprowokowanej wojny Rosji przeciwko Ukrainie, przejawiającym się m.in. tzw. referendum przywracającym status nuklearny tego kraju, a także zezwoleniem na przemieszczanie wojsk i broni, wykorzystanie przestrzeni powietrznej kraju, tankowanie i składowanie amunicji wojskowej;

17. zdecydowanie potępia wykorzystywanie terytorium Białorusi przez rosyjskie wojsko; potępia poparcie ze strony Białorusi, białoruskich sił zbrojnych i tajnych służb dla wszczęcia przez Rosję nielegalnej, nieuzasadnionej i niesprowokowanej wojny napastniczej z Ukrainą; uważa, że Białoruś jest współodpowiedzialna za atak, co pociąga za sobą wszystkie konsekwencje prawne wynikające z prawa międzynarodowego;

18. podkreśla, że referendum konstytucyjnego z 27 lutego 2022 r., przeprowadzonego przez nielegalne władze białoruskie w kontekście powszechnych naruszeń praw człowieka, brutalnych represji i celowej dezinformacji, nie można uznać za legalny demokratyczny wyraz woli narodu białoruskiego ani za legitymizację nieprzerwanej nielegalnej prezydentury Alaksandra Łukaszenki; wzywa władze białoruskie do wdrożenia zaleceń niezależnej misji ekspertów w ramach mechanizmu moskiewskiego;

19. potępia kampanie dezinformacyjne i rozpowszechnianie propagandy wojennej Kremla na Białorusi;

20. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zapewnienia wdrożenia niezbędnych środków, by wzmocnić odporność na wszelkie formy obcej ingerencji, których może dopuszczać się reżim Łukaszenki, w tym m.in. cyberataki i dezinformację w kontekście trwającej rosyjskiej agresji na Ukrainę;

21. z niepokojem odnotowuje postępującą integrację Rosji i Białorusi w szeregu dziedzin, zwłaszcza stopniową militaryzację Białorusi i całego regionu, która stanowi potencjalne wyzwanie dla bezpieczeństwa i stabilności kontynentu europejskiego, zwłaszcza dla krajów wschodniego sąsiedztwa UE, z którymi Rosja już znajduje się w konflikcie;

22. wyraża uznanie i poparcie dla obywateli Białorusi, którzy wyszli na ulice, ryzykując własne bezpieczeństwo, aby potępić wojnę wywołaną przez Federację Rosyjską przy wsparciu nielegalnego dyktatora Białorusi, a także dla tych, którzy prowadzili operacje sabotażowe, aby uniemożliwić i zakłócić rosyjską logistykę wojskową na terenie Białorusi;

23. ubolewa nad faktem, że Białoruś jest obecnie jedynym państwem w Europie, w którym nadal wykonuje się karę śmierci, i że rozszerzyła zakres jej stosowania; potępia poprawkę do białoruskiego kodeksu karnego wprowadzającą karę śmierci za „usiłowanie przeprowadzenia aktów terroryzmu”; uważa, że może to być z łatwością wykorzystywane przez reżim do likwidacji przeciwników politycznych; przypomina, że wielu więźniów politycznych postawiono w stan oskarżenia lub skazano na długie kary więzienia na podstawie przepisów białoruskiego kodeksu karnego dotyczących terroryzmu; wzywa władze Białorusi do natychmiastowego i permanentnego zniesienia kary śmierci;

24. podkreśla, że trzeba zająć się zagrożeniami, jakie stwarza białoruska elektrownia jądrowa w Ostrowcu; apeluje do Białorusi, by zobowiązała się do zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego tej elektrowni przy zachowaniu całkowitej przejrzystości oraz do pełnego wdrożenia zaleceń z wzajemnej oceny elektrowni przeprowadzonej przez Europejską Grupę Organów Regulacyjnych ds. Bezpieczeństwa Jądrowego; popiera utrzymanie do tego czasu zakazu importu energii z białoruskiej elektrowni jądrowej na rynek UE oraz odzwierciedlenie tego zakazu w unijnym mechanizmie dostosowania emisji dwutlenku węgla na granicach; wzywa do wprowadzenia skutecznych zabezpieczeń przed bezpośrednią lub pośrednią sprzedażą białoruskiej energii elektrycznej produkowanej w elektrowni jądrowej w Ostrowcu na rynki UE, a także do wstrzymania inwestycji z państw UE w projekty w zakresie infrastruktury energetycznej na Białorusi;

25. z zadowoleniem przyjmuje zaproponowany przez Komisję szósty pakiet sankcji na Rosję i Białoruś oraz apeluje do Rady, aby zapewniła jego kompleksowe i szybkie wdrożenie; apeluje, aby wszystkie sankcje nałożone na Rosję, w tym wszystkie pakiety sankcji nakładane w przyszłości, miały zastosowanie również do Białorusi i były odpowiednio wdrażane;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

26. podkreśla, że konieczne jest kompleksowe międzynarodowe śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych przez reżim Łukaszenki na narodzie białoruskim; wzywa państwa członkowskie UE, by aktywnie stosowały zasadę uniwersalnej jurysdykcji i przygotowały postępowania sądowe przeciwko białoruskim urzędnikom odpowiedzialnym bądź współodpowiedzialnym za przemoc i represje, w tym Alaksandrowi Łukaszence;
27. wzywa Komisję, państwa członkowskie i ESDZ do współpracy z partnerami międzynarodowymi, np. z mechanizmem moskiewskim OBWE i Radą Praw Człowieka ONZ, a także z obrońcami praw człowieka i ze społeczeństwem obywatelskim na miejscu, by zagwarantować śledzenie, dokumentowanie i zgłaszanie naruszeń praw człowieka, a następnie rozliczanie winnych i zadośćuczynienie dla ofiar;
28. wzywa instytucje UE do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w ramach procedur i instytucji międzynarodowych oraz przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym (MTK) lub innymi właściwymi międzynarodowymi trybunałami lub sądami, aby wesprzeć dochodzenia w sprawie działań osób odpowiedzialnych politycznie na Białorusi, zwłaszcza Alaksandra Łukaszenki, w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, oraz ścigać te działania jako zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości;
29. wyraża uznanie dla systematycznych i spójnych działań białoruskich sił demokratycznych w kraju i na uchodźstwie, zwłaszcza dla przywódczyni opozycji demokratycznej Swiatłany Cichanouskiej, Rady Koordynacyjnej i Narodowego Zarządu Antykryzysowego; ponownie podkreśla pilną potrzebę utrzymania i rozszerzenia kontaktów i współpracy z tymi siłami; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wspierania demokratycznej opozycji politycznej na Białorusi poprzez udzielanie pomocy niezbędnej dla wzmocnienia ich możliwości działania;
30. ubolewa, że państwa członkowskie nie działały w jednomyślny i skoordynowany sposób, kiedy odwoływały swoich przedstawicieli dyplomatycznych z Białorusi;
31. wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie UE do zwiększenia bezpośredniego wsparcia dla białoruskich opozycjonistów, społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, przedstawicieli związków zawodowych oraz niezależnych mediów na Białorusi i poza jej granicami; podkreśla znaczenie utrzymywania relacji z tymi osobami, monitorowania sytuacji i obserwowania procesów poszczególnych więźniów politycznych na miejscu, złagodzenia wymogów wizowych, usprawnienia procedur azylowych oraz zapewnienia osobom uciekającym z Białorusi tymczasowego schronienia w państwach członkowskich UE; zobowiązuje się do rozszerzenia własnych działań wspierających demokrację; ponownie apeluje o ukierunkowany program unijnej pomocy dla społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów, środowisk akademickich (między innymi poprzez zapewnienie stałej pomocy Europejskiemu Uniwersytetowi Humanistycznemu jako bazy edukacyjnej dla studentów białoruskich), białoruskiej opozycji na uchodźstwie, a także dla ofiar represji politycznych i przemocy ze strony policji oraz dla osób uciekających przed represyjnym reżimem;
32. popiera przygotowania do międzynarodowej konferencji darczyńców pod przewodnictwem UE, aby wspierać siły demokratyczne Białorusi; wzywa UE do współpracy na poziomie operacyjnym z przedstawicielami sił demokratycznych na Białorusi, by zakończyć prace nad przyjęciem programu wdrożenia pakietu gospodarczego i inwestycyjnego w wysokości 3 mld EUR, który został już przewidziany przez Komisję jako sposób na uwzględnienie demokratycznych aspiracji narodu białoruskiego; wzywa do dialogu politycznego między UE a siłami demokratycznymi Białorusi w celu wypracowania wspólnej wizji wspomnianego planu wsparcia; podkreśla potrzebę merytorycznej debaty publicznej, aby zbudować poparcie społeczne dla znacznego zaangażowania UE;
33. ponownie podkreśla znaczenie utworzenia „ambasad narodowych” Białorusi na całym świecie oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dalej wspierały ochronę praw i interesów obywateli Białorusi za granicą oraz interesów demokratycznej Białorusi, np. poszukując sposobów finansowania „ambasad narodowych” Białorusi;
34. wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy w zakresie zarządzania granicami, zwalczania handlu ludźmi i innych zagrożeń dla bezpieczeństwa wywołanych lub zaostrzonych przez reżim białoruski;
35. wzywa Komisję, Radę, wysokiego przedstawiciela / wiceprzewodniczącego Komisji i państwa członkowskie do dalszego poruszania kwestii sytuacji na Białorusi na forum wszystkich odpowiednich organizacji europejskich i międzynarodowych, takich jak OBWE, ONZ i jej wyspecjalizowane organy oraz MOP, aby wzmocnić międzynarodowy nadzór nad łamaniem praw człowieka, wzmocnić reakcję społeczności międzynarodowej na sytuację na Białorusi i przewyciężyć obstrukcyjne działania Rosji i innych państw w tym zakresie;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

36. wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do organizowania regularnych spotkań na szczycie z udziałem wysokich rangą przedstawicieli sił demokratycznych Białorusi; uważa, że sprzyjałoby to przyjęciu wspólnych wytycznych politycznych dotyczących przyszłości stosunków UE z demokratyczną Białorusią;

37. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, władzom Republiki Białorusi oraz przedstawicielom białoruskiej opozycji demokratycznej.
